

O MONOGRAFIE FĂRĂ PRECEDENT ÎN ISTORIOGRAFIE

Distinsul istoric, comandor de marină, prof. univ. dr. Valentin Ciorbea, membru titular al Academiei Oamenilor de Știință din România (din 19 mai 2023), director fondator și executiv al Centrului de Cercetare a Conlucrării Bisericii Ortodoxe cu Armata României „General Paul Teodorescu” – Mănăstirea Dintr-un Lemn, județul Vâlcea, ne oferă spre lectură monografia **Generalul Adjutant Paul Teodorescu (1888-1981) – dimensiunile creativității. La 135 ani de la naștere**, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, București, 2023, 358 pagini. Este o lucrare fără precedent în istoriografia consacrată personalității Generalului Adjutant Paul Teodorescu (28 iunie 1888, Bacău – 17 ianuarie 1981, Mănăstirea Dintr-un Lemn, Vâlcea), întrucât, pe baza unui travaliu imens de cercetare științifică ce a durat peste două decenii, în arhive, biblioteci și pe teren, profesorul Valentin Ciorbea a realizat un opus cu valențe exhaustive, unic în felul său, pe măsura personalității Generalului Adjutant Paul Teodorescu, cum nu avem știință să fie în istoriografia română ceva similar despre un general al Armatei Române moderne, de la 1830 încoace. Complexitatea personalității Generalului Adjutant Paul Teodorescu și-a găsit în profesorul Valentin Ciorbea

istoriograful desăvârșit. Trăind 92 de ani, Generalul Adjutant Paul Teodorescu a consemnat în **Memoriile** sale: „Am satisfacția că am lăsat și eu prin realizările mele, folosite și astăzi, o mică dâră de progres pentru țara mea și că, în decursul vicisitudinilor vieții mele am păstrat intact caracterul meu: demn, corect și integru care nu s-a plecat decât în fața conștiinței și niciodată în fața oamenilor cât de puternici ar fi ei”.

Profesorul Valentin Ciorbea a pus acest citat drept motto la monografia oferită nouă spre lectură, conștient că o astfel de caracterizare a ilustrului general român nu poate să fie, decât această autocaracterizare: exactă și atotcuprinzătoare. Dar, atenție! Reconstituirea vieții și activității Generalului Adjutant Paul Teodorescu nu pleacă de la această autocaracterizare, adică – dacă îmi este permisă aserțiunea – de sus în jos, ci în sens invers, imensul efort de cercetare istoriografică atinge cotele cele mai înalte de apreciere, străbătând pas cu pas sau mai corect, cu răbdare și înțelepciune, întregul parcurs al vieții și activității, de la anii tinereții, de formare intelectuală și militară, la anii maturității depline, cu realizări în plan militar și social de excepție, până la anii senectuții, nu lipșiți de multe privațiuni existențiale, date fiind tarele regimului politic

statornicit pe meleaguri românești postbelice, mereu sub amenințarea și decizia Moscovei. În acest fel monografia realizată este – poate termenul nu măsoară cât mai exact – o frescă nu numai a vieții și activității Generalului Adjutant Paul Teodorescu, ci și a mediului social și militar românesc, chiar și european, în prima jumătate a secolului al XX-lea.

Structura monografiei reflectă pe deplin acest fapt, dirijată cu profesionalism de profesorul Valentin Ciorbea, în cele 23 secțiuni componente, inclusiv secțiunea **Epilog**, începând cu familia și copilăria și încheindu-se cu cinstirea memoriei prin fondarea și funcționarea Centrului de Cercetare a Conlucrării Bisericii Ortodoxe cu Armata României „General Paul Teodorescu”, cu sediul la Mănăstirea Dintr-un Lemn, județul Vâlcea, pus sub oblăduirea Academiei Oamenilor de Știință din România și a Arhiepiscopiei Râmnicului, precum și prin transformarea Mănăstirii Dintr-un Lemn într-un locaș de cult în care se regăsesc toate categoriile de forțe ale Armatei României, nu numai al aviatorilor și marinarilor, cum preconizase Generalul Paul Teodorescu înainte de Al Doilea Război Mondial, când a rectitorit această Sfântă Mănăstire voievodală, în calitatea sa de Ministru al Aerului și Marinei din România.

În lumea intelectuală, cu precădere, a existat și mai există disputa om-operă, în sensul cine este prioritar pentru evaluare și apreciere, omul sau opera sa. Felul cum profesorul Valentin Ciorbea a realizat această monografie, temeinic bazată pe documente de arhivă și nu numai, fără efuziuni sentimentale sau o concepție encomiastică în evaluarea personalității Generalului Adjutant Paul Teodorescu, te obligă, la lectură, să

pui semnul egal între om și operă, deși distinsul general a afirmat cândva: „Nu contează ce ai fost, ci numai ce rămâne după tine”. Pe drept cuvânt profesorul Ciorbea afirmă în **Epilog**: „Generalul Paul Teodorescu ne-a lăsat o moștenire materială și spirituală care trebuie cunoscută și valorificată”. Adaugă imediat: „Însăși personalitatea sa poate deveni **un model de urmat** (subl.n.), desigur în contextul evoluției și provocărilor la care este supusă societatea noastră”. Așadar, o viziune atotcuprinzătoare, realistă, profund mobilizatoare, care a fost adusă în pagină și rezolvată secvență cu secvență în monografie, impresionant de riguros.

Nu există un glosar al acestor moșteniri – poate mai bine – lăsate de ilustrul general, atât în plan spiritual, cât, mai ales, în plan material, fie în domeniul militar, fie în cel social. Cel puțin două dintre elementele moștenirii materiale se impun prin măreția lor: campusul Școlii Superioare de Război construit în timp record, în anii 1937-1939; ferma de orez de la Periș, care a funcționat după război până la 12 iunie 1948, când a fost naționalizată, cu o producție mare în fiecare an, 7000 kg de orez la hectar în primul an, în cele peste 20 ha cultivate.

Dacă astăzi Universitatea Națională de Apărare „Carol I” (din

2003; Academia Militară, în anii 1948-1991; Academia de Înalte Studii Militare, în anii 1991-2003) are un campus impunător și este mândrie arhitecturală a Capitalei României, se datorează inițiativei, tenacității și spiritului gospodăresc al Generalului Adjutant Paul Teodorescu, cu inaugurarea acestui campus, pentru Școala Superioară de Război (1889-1948), în 7 decembrie 1939, la 50 de ani de existență a acestei instituții de învățământ militar superior din țara noastră, după model european, unică la acea dată în sud-estul Europei.

Șirul exemplelor/moșteniri de acest fel poate continua. Cititorul la va afla, cu deosebită satisfacție, parcurgând paginile monografiei. Puternica personalitate a Generalului Adjutant Paul Teodorescu stă permanent sub semnul creativității, fapt ce a determinat pe autor, profesorul Valentin Ciorbea, să consemneze aceasta în chiar titlul monografiei prin sintagma **dimensiunile creativității**.

Cu deplin temei, în amplul și consistentul **Cuvânt înainte**, profesorul universitar doctor în istorie Petre Otu, a subliniat: „Paul Teodorescu rămâne, (...) în primul rând, un ofițer, unul dintre cei mai distinși ai armatei române”. Adaugă apoi: „Vârf de lance al reformării și modernizării armatei, generalul Teodorescu, în funcțiile

deținute de subsecretar de stat la Ministerul de Război, de ministru al Aerului și Marinei, a avut parte, (...) de reticențe, împotriviri și aprecieri negative din partea unui părți a corpului ofițeresc, care însă nu l-au descurajat”.

Se poate afirma, pe baza amplei documentări oferită de profesorul Valentin Ciorbea despre Generalul Adjutant Paul Teodorescu, faptele pun în evidență măreția și demnitatea omului, a ofițerului armatei române, care la rândul său au potențat aceste fapte în grad înalt, încât – cum s-a mai arătat – între omul Paul Teodorescu și faptele sale nu există dihotomie.

Cu alte cuvinte, ne aflăm în fața unei monografii de excepție consacrată Generalului Adjutant Paul Teodorescu, cu valențe exhaustive și aspecte inedite în relatarea vieții și activității distinsului general. La fel, predominant inedită este bogata iconografie a volumului omagial realizat de prof. univ. dr. Valentin Ciorbea.

Recomandăm cu căldură pentru o instructivă și necesară lectură acest volum omagial, felicitând totodată pe autor pentru reușită. Cum s-a mai spus, Generalul Adjutant Paul Teodorescu – o personalitate eminentă a armatei române, și-a regăsit în profesorul universitar doctor în istorie Valentin Ciorbea istoriograful desăvârșit.

NOTE

[1] Comisia Română de Istorie Militară